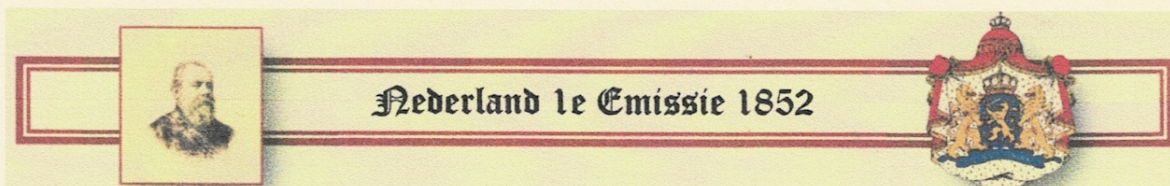

AFSTEMPELINGEN IN STRIJD MET DE POSTALE VOORSCHRIFTEN OP EMISSIE 1852

STEMPELS VAN POSTKANTOREN IN STRIJD MET DE POSTALE VOORSCHRIFTEN.

De bepalingen ten aanzien van stempelgebruik waren tamelijk ingewikkeld. Het is dan ook niet verwonderlijk dat, hier en daar, foutief en dus in strijd met de voorschriften werd gehandeld.

RONDSTEMPELS OP EMISSIE 1852 No: 1

Zo is er onder meer incidenteel gebruik gemaakt van een zwart rondstempel met groteske letter en recht jaartal. (Korteweg type 45; Vellinga type 40)

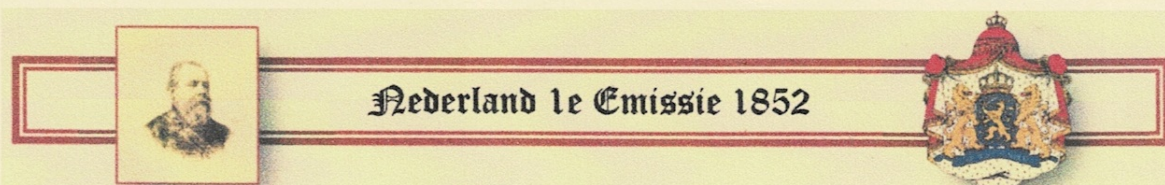
Voorbeeld

Dit stempel is maanden achtereen gebruik door de postkantoren van Meppel en Heerlen. Ook is gebruik bekend door de kantoren van Amsterdam; Dordrecht; s'-Gravenhage; Groningen Haarlem; Schoonhoven; Venlo en Wijk bij Duurstede.

Onderstaande exemplaren dragen het stempel "MEPPEL" op resp. 1j plaat III nr 5: en 2g plaat 4 positie 5 en het stempel "HAARLEM". Op 2m plaat 7 positie 18. Van de No 1 met het stempel MEPPEL zijn volgens Ronald Boucher ongeveer 6 exemplaren bekend en van de No. 2 slechts 2. (zie mail)

1j plaat 3, positie 5 met rondstempel "MEPPEL"

2m plaat 7, positie 18 met rondstempel "HAARLEM"

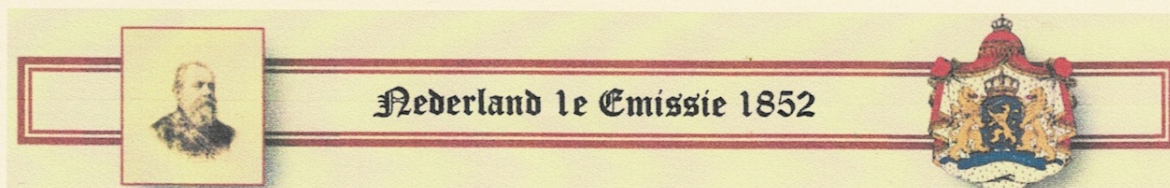

2g plaat 4, positie 5 met rondstempel "MEPPEL"

U. van Noort

Van: "Ronald Bouscher" <info@bouscher.nl>
Aan: <robair@home.nl>
Verzonden: dinsdag 21 oktober 2003 16:19

geachte heer Van Noort,
 Hartelijk dank voor uw scan.. Van de nr 1 zijn ongeveer 6 exemplaren bekend met dit stempel, en van de nr 2 slechts 2. Helaas zijn er maar weinig verzamelaars voor dit soort stempels en mijn detail verkoopprijs voor dit zegel zou zo'n Euro 150-200 bedragen.
 Met vriendelijke groet,
 Ronald Bouscher.

Na Posttijd

Administratieve stempels die op zegels van de eerste emissie voorkomen, betreffen stempelgebruik in strijd met de voorschriften. Zo ook het stempel: **"Na Posttijd."**

Bij circ. 217 van 26 januari 1829 werd voorgeschreven dat op brieven, die na het vertrek van de post op het postkantoor werden aangeboden, of na de laatste buslichting in de bus werden aangetroffen, en wel de eerst volgende dag konden worden verzonden, nog diezelfde dag naast het dagtekeningstempel moesten worden voorzien van de aantekening: **"NA POSTTIJD"**.

De aantekening: mocht worden geschreven of gedrukt. De stempels komen voor in schrijffletters en blokletters. (Vellinga 239 en 240) Met de aantekening **Na Posttijd** op de brief gaven de Posterijen eigenlijk aan: Sorry maar u heeft de brief te laat gepost.

Overeenkomstig de voorschriften moesten administratieve stempels **in rode inkt** op de voorkant van de brief naast het frankeerzegel worden geplaatst. Het voorkomen van zwarte stempelafdrukken op zegels wijst er op dat de postbeambte wel het goede stempelkussen (zwart) maar abusievelijk het verkeerde stempel gebruikte. Enkele voorbeelden van deze stempels:

Na Posttijd

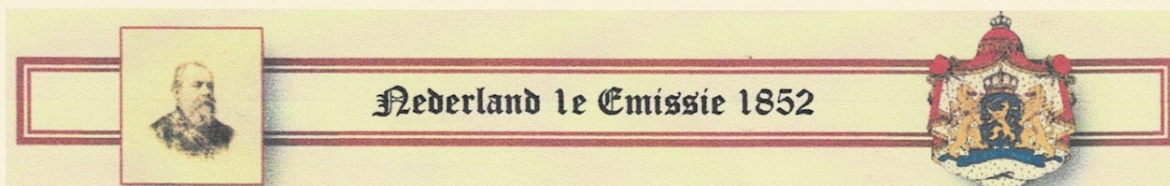
Vellinga no: 239

NA POSTTIJD

Vellinga no: 240

Legaal stempel 239, maar verkeerde kleur (zwart) op briefstukje met 21, plaat VI;
positie: 19 en halfroondstempel ALPHEN A

Onderstaand zegel is duidelijk in strijd met de voorschriften afgestempeld.

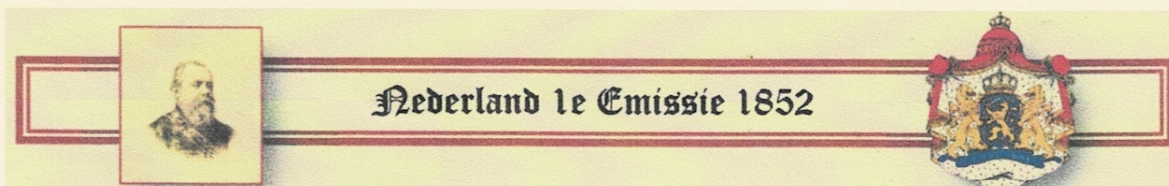
stempel 240 op no:21, plaat 6, positie 63

STEMPEL "NA POSTTIJD" IN OMLIJSTING IN COMBINATIE MET "FRANCO KASTJE" OP EMISSIE 1852 No: 2

Het volgende zegel is gestempeld met het stempel "NA POSTTIJD" en "FRANCO" kastje. Hier zou de postbeambte abusievelijk het stempel "NA POSTTIJD" hebben kunnen gebruikt, waarna, na het ontdekken van de fout, het poststuk werd over gestempeld met "FRANCO" kastje. Het feit dat het "franco"stempel zoveel mogelijk over het "na posttijd" stempel is geplaatst rechtvaardigt dit vermoeden.

no: 21, plaat 6 positie 92 met "FRANCO kastje" en "Na Posttijd" stempel 240.

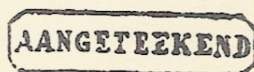
STEMPEL "AANGETEEKEND" IN OMLIJSTING OP EMISSIE 1852

Het "dubbel port" tarief voor aangetekende stukken verviel op 1 januari 1846; volgens het KB van 27 november 1845 no. 58 was een vast aantekenrecht van 10 cent verschuldigd. Sedert ongeveer 1855 zijn stempels "AANGETEEKEND" in drukletters met omranding in gebruik genomen.

Overeenkomstig de voorschriften moesten administratieve stempels in rode inkt op de voorkant van de brief naast het frankeerzegel worden geplaatst. Afdrukken op het zegel zijn ook hier dus weer in strijd met de voorschriften.

Wanneer administratieve stempels al dan niet gedeeltelijk in combinatie voorkomen met andere poststempels duidt dit op een toevallige(slordige) plaatsing van het stempel **op** in plaats van **naast** het zegel. Ook kan bijplaatsing achteraf mogelijk zijn gebeurt. Een combinatie van het "aangetekend" stempel en een poststempel komt dus voor.

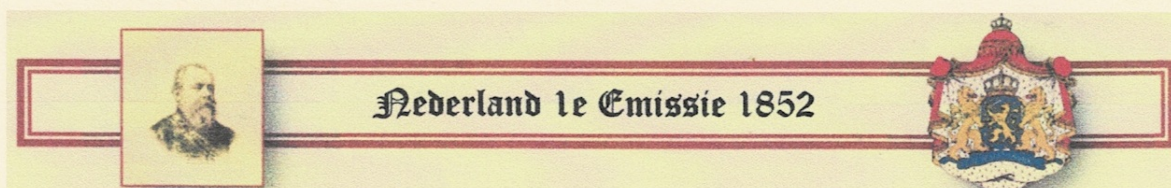
De waardering van deze stempelrariteiten varieert met kwaliteit en aspect van zegel en stempels.

Voorbeeld
Vellinga no: 234a

Onderstaand een voorbeeld van een stempelcombinatie van AANGETEEKEND in omlijsting met het halfgrondstempel SNEEK C op no:2, plaat 5h, positie 90 op briefstukje.

Ook komt het voor dat er op een andere wijze werd aangegeven dat het betreffende poststuk "aangetekend" verzonden diende te worden. Hieronder een zegel waar het woord "**Aangetekend**" met pen is opgeschreven. Ondanks dat het zegel is gerepareerd blijft het een uniek zegel. Het kan zowel door de afzender als door de postbeambte zijn geplaatst. In het laatste geval zou men zelfs een van een ambtshalve penvernietiging kunnen spreken.

2^e, plaat 3, met halfgrondstempel TIEL A en geschreven "Aangetekend".

Een andere voorbeeld van "stempels in strijd met de voorschriften" is het plaatsen van buitenlandse stempels op zegels van de emissie 1852. Hieronder een voorbeeld van een "Belgisch streepstempel"

Belgisch streepstempel op 1r, plaat 4, positie 26

ONTOEREIKEND :

Bij brieven die voorzien waren van postzegels met te weinig waarde moesten de zegels wel worden gestempeld met het gebruikelijke vernietigingsstempel, maar moest tevens daarnaast het woord **Ontoereikend** worden gestempeld.

Vervolgens werden deze brieven belast met een port, gelijkstaande met het te min berekende frankeergeld en verder in de postzak bij de ongefrankeerde brieven voor verzending gevoegd.

GRENSTARIEF :

Voor verzending naar het buitenland werden in ons land postkantoren aangewezen, waarover het postverkeer liep. Die kantoren kregen de naam **Grenskantoren**.

in tegenstelling met de andere hoofdpostkantoren die **Binnenkantoren** werden genoemd.

Gedurende de hele looptijd van onze klassieke emissie 1852-1864 waren er in België geen vele vorstendommen met hun verschillende posttarieven, zoals in de Duitse gebieden. Integendeel, in Nederland gold voor België vanaf 1852 direct al een uniform tarief van 20 cent voor het hele land voor brieven t/m 15 gram.

De in Nederland aangestelde Grenskantoren :

Sluis in verbinding met **Brugge** – Ter-Neuzen in verbinding met **Gent** – Hulst in verbinding met **St Nicolaas** – Breda in verbinding met **Antwerpen** – Eindhoven in verbinding met **Peer** – Roermond in verbinding met **Maaseik** – Maastricht in verbinding met **Tongeren** en **Luik**.

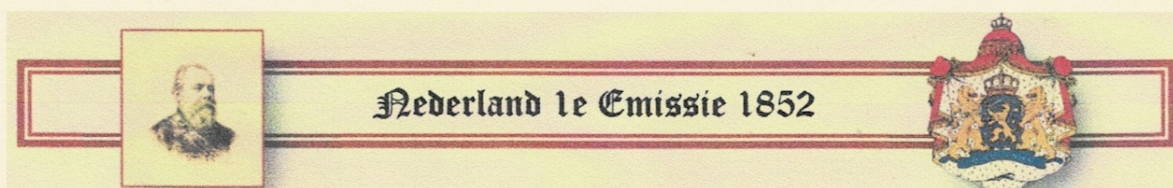

ONTOEREIKEND :

De Instructie voor de postkantoren aangaande het gebruik en de verantwoording van de postzegels vermeld in Circulaire 447 van 24 november 1851, dat de zegels op poststukken die onvoldoende gefrankeerd waren, vernietigd moesten worden met het franco-dagtekeningstempel. Ook moest het woord franco met de pen worden doorgehaald. Naast de afgestempelde zegel(s) moest dan het woord "**Ontoereikend**" worden geschreven. Indien het plaatsnaam voor de bestelling werd gewijzigd hoefde het woord franco niet doorgehaald te worden. Als het poststuk onbestelbaar was en een nieuwe bestemming naar een andere plaats kreeg waardoor de port hoger werd dan hoefde het woord franco ook niet doorgehaald te worden. Onderstaand briefje was onbestelbaar te ALMELO en werd doorgezonden naar EDE. Daartoe was de port ontoereikend.

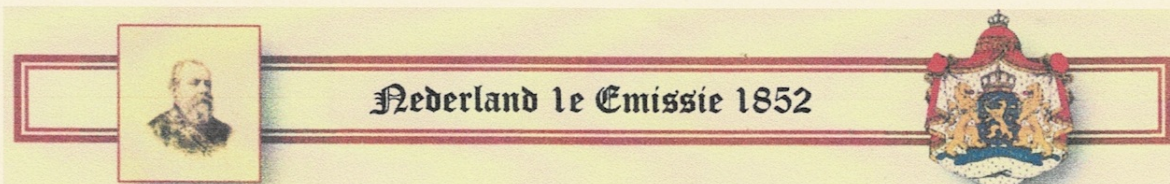
Complete brief van DEVENTER naar ALMELO d.d. ?? juni 1855 alwaar onbestelbaar en doorgestuurd naar EDE. Zegel vernietigd met halfrondstempel DEVENTER A Vanwege het doorsturen gemarkeerd als ontoereikend. Op de achterzijde rood rond aankomststempel ALMELO d.d. 5 juni.

Haastige spoed ook al in 1853

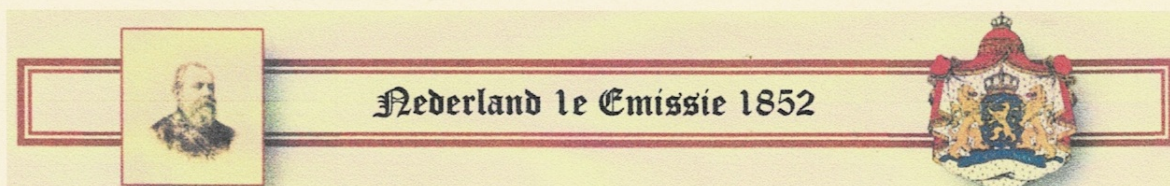

Briefstukje gefrankeerd met NVPH 1b. Zegel is vernietigd met halffrondstempel "GRONINGEN A" d.d. 20-9-1853. Het briefjestukje vermeldt de mededeling: **Spoed !**

PENVERNIETIGINGEN OP EMISSIE 1852

Penvernietiging

Penvernietigingen volgens de voorschriften

Vanaf de invoering van de postzegel in januari 1852 werd voorgeschreven dat voor postzegels waarop het stempel ontbrak of waarvan het stempel onduidelijk was, de postbeambten (ter correctie) daarover "met de pen een kruis moesten trekken doch in dier voege dat hetgeen van den stempel zichtbaar is niet weggenomen worde".

Penvernietigingen welke geheel overeenkomstig de postale voorschriften zijn uitgevoerd, bewaard zijn gebleven en bovendien in esthetisch opzicht aantrekkelijk zijn, zijn zeldzaam en komen slechts sporadisch voor.

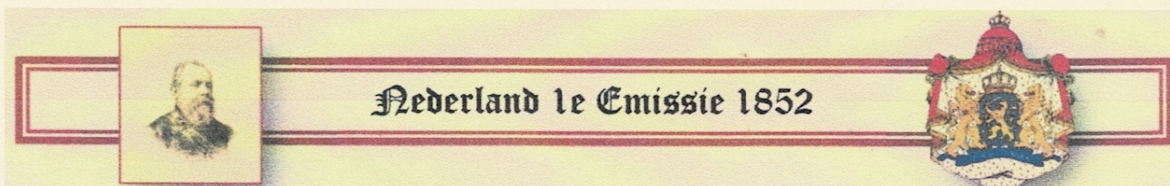
Enkele voorbeelden van deze penvernietigingen met Andreaskruis zijn:

Andreaskruis op 1k plaat 3 positie 96

Andreaskruis op 2m plaat 7 positie 38

Brede rode diagonaal op 1b plaat 1 positie 71

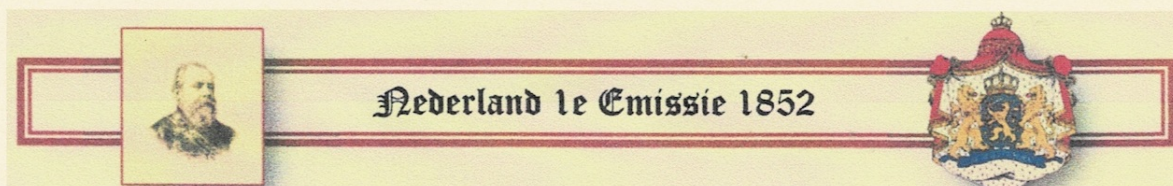

Geschreven "Terug" op 1m met halffrondstempel **LOENEN C**

Penvernietigingen komen ook voor bij gemaakte fouten of tekortkomingen. Op onderstaand zegel is het stempel "aangetekend" doorgehaald. Mogelijk verkeerd stempelgebruik van de postbeambte of een tekortkoming in de bezorging.

Plaat 4 positie 90

Andreaskruis op 3b met halfrondstempel **ZEVENAAR A**

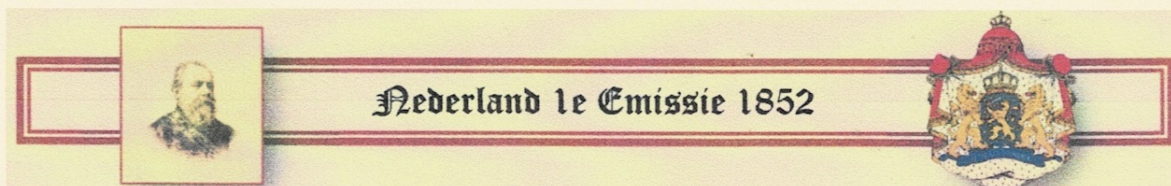
Penvernietigingen in strijd met de voorschriften

Aangezien de officiële instructies voor vernietiging nogal summier waren en er forse ruimte bestond voor eigen interpretaties, werden deze laatste ruim toegepast. Penvernietigingen in andere vormen dan het Andreaskruis zoals b.v: ruiten, strepen en tekst zijn in feite: penvernietigingen in strijd met de voorschriften

Enkele voorbeelden van deze penvernietigingen zijn:

S-vormig op 1b plaat 1 positie 83

Nog meer Penvernietigingen op Eerste Emissie 1852 .

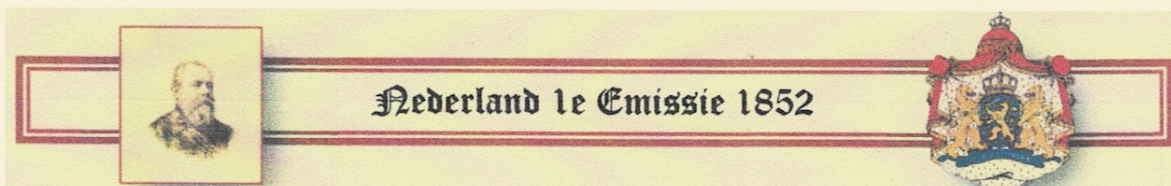
Geschreven "Franco"+2 diagonalen op 1h plaat 3 positie 44

Geschreven tekst op 1i plaat 3 positie 91

2 rode geschreven letters "U" + 2 rode diagonalen op 1l plaat 4 positie 92

Nog meer Penvernietigingen op Eerste Emissie 1852 (2)

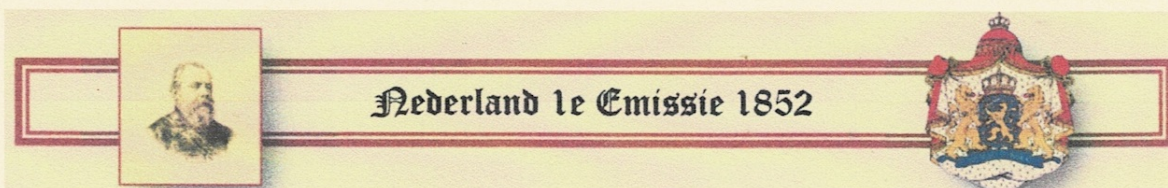
Zwarte diagonaal op 1k plaat 3 posities 82 en 83

Zwarte diagonaal op 1a plaat 1 positie 9

Kruis op 1b plaat 1 positie 9

Nog meer penvernietigingen op Eerste Emissie 1852 (3)

Onderstaand zegel is weer een voorbeeld van een zegel dat geheel volgens de voorschriften is vernietigd.

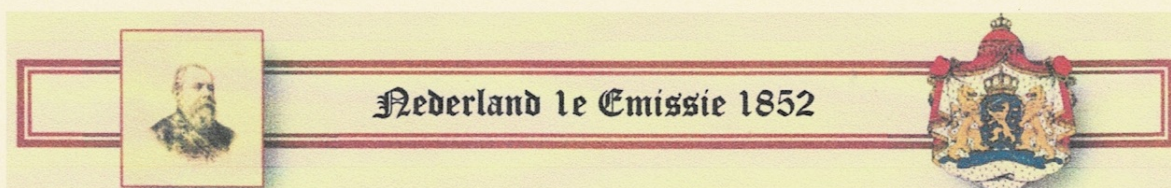

Andreaskruis in zwart op 2h, plaat 5, positie 42

Soms werd er door brievenaarders of bestellers op het zegel een penvernietiging aangebracht. Op het onderstaande zegel zijn de letters "ntua" verticaal herkenbaar aanwezig. Mogelijk betreft het hier een deel van een plaatsnaam of de naam van besteller c.q. brievenaarder. Ook is het mogelijk dat de afzender een tekst op het zegel heeft geplaatst.

10, plaat 5 positie 100

Nog meer penvernietigingen op Eerste Emissie 1852 (4)

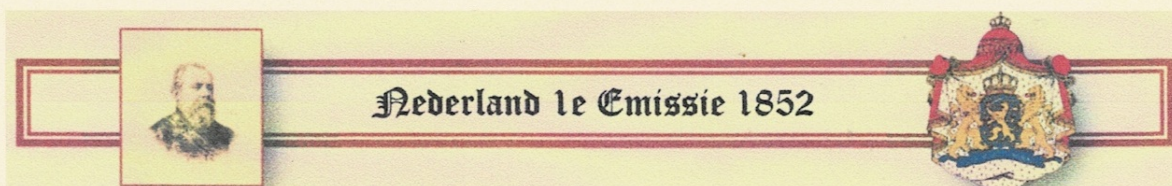
Smalle rode diagonaal op 1b, plaat 1, positie 15

Bij doorgezonden brieven werd het zegel met de pen vernietigd om aan te geven dat de gebruikte frankering ongeldig geworden was.

Onderstaand zegel is daar mogelijk een voorbeeld van.

Halfgrondstempel **TIEL A** op 2b, plaat 1, positie 19, ondanks duidelijke afstempeling toch nog met een extra diagonaal vernietigd

Ongestempelde zegels die uitsluitend met de pen zijn vernietigd kunnen ook afkomstig zijn van poststukken waarop de normale afstempeling was vergeten, maar ook van de zgn. **“brievengaarders”** van plattelands bestelhuizen die niet over officiële stempels beschikten. Zij waren dan ook niet bevoegd de zegels te vernietigen maar deden dit tegen de voorschriften toch wanneer er een brief zo dichtbij moest worden bezorgd dat de besteller op zijn ronde geen hoofd- of hulppostkantoor aandeed.

Enkele mogelijke voorbeelden zijn onderstaande zegels die in ieder geval niet volgens de voorschriften zijn behandeld.(enkelvoudig andreaskruis):

Dubbel kruis op no: 1e, plaat 2.

Willekeurige halen op 21, plaat6 positie 55